

Kúria
v é g z é s e

Az ügy száma: Bfv.II.507/2024/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Dr. Nagy Antal, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. február 13.
Az ügy tárgya: információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette
Terhelt: ...
Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 12.B.30.242/2020/55., ítélet, tárgyalás, 2022. október 13.
Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 20.Bf.6335/2023/11., ítélet, nyilvános ülés, 2023. november 16.
Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Bf.6335/2023/11. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

E végzés ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] I. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2022. október 13. napján meghozott 12.B.30.242/2020/55. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] és ezért őt 2 év – végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett – börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés utólagos elrendelése esetén legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a bűnjelekről, a polgári jogi igényről és a bűnügyi költségről.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen bejelentett védelmi fellebbezéseket elbírálva a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2023. november 16. napján meghozott 20.Bf.6335/2023/11. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a terhelt cselekményét folytatólagosan elkövetett információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntettének [Btk. 375. § (1) és (4) bekezdés b) pont második fordulat] minősítette, kötelezte a terheltet 1.500.000 forint eljárási illetéknek az állam javára történő megfizetésére. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] **II. 1.** A jogerős ítélettel szemben a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyben a felülvizsgálat jogszabályi alapjaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját jelölte meg.

[4] Indokai szerint a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.6335/2023/11. számú ítélete törvénysértően állapította meg a terhelt büntetőjogi felelősségét, ugyanis az irányadó ítéleti tényállás nem meríti ki a Btk. 375. § (1) bekezdésének törvényi tényállási elemeit. Ugyanakkor a cselekményt sikkasztás büntetteként minősítő elsőfokú bíróság is téves jogi álláspontra helyezkedett.

[5] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a tőzsde- és devizapiaci ügyletek lényegét, valamint a tőzsde- és devizapiacon az ügyfél-bank viszonyát és feladatait.

[6] Rámutatott, hogy a devizapiaci értékesítési tevékenység lényege, hogy az ügyfél megbízást ad egy adott deviza vételére vagy eladására, amelyet a bank 1 mint az ügylet „brókere” teljesít az ügyfél pénzén a piacról. A bank 1 a kereskedésre csupán felületet, keretet biztosít. Az ügyletet lebonyolító, a bank 1 alkalmazásában álló munkavállalók nem a bank pénzügyi erőforrásait kezelik, használják, nem a bank pénzügyi erőforrásaival kereskednek.

[7] Álláspontja szerint a terhelt tehát a bank 1 pénzügyi eszközeivel nem rendelkezett, ennél fogva a bank 1 és a terhelt relációjában hiányzik a sikkasztás büntettének elkövetési tárgya, a rábízott idegen dolog.

[8] A védő úgy látja, hogy kizárt ugyanakkor a cselekmény sikkasztás büntetteként történő minősítése szintén anyagi jogi szempontok alapján azért is, mert a tényállás szerinti bank 1-et ért veszteség nem kárként, hanem vagyoni hátrányként realizálódott. Az elsőfokú bíróság a kárral kapcsolatban elfoglalt álláspontját a szakértői véleményből emelte át. A szakértő azzal kapcsolatos álláspontját, hogy a bank 1-et kár érte, arra alapította, hogy amennyiben az ügyfélkapcsolatos munkatárs eleve a piaci ár alatt köti az ügyletet, a veszteség abban a pillanatban realizálódik, így kárként funkcionál.

[9] Kitért arra is, hogy a sértettet ért veszteség kárként való minősítése helytelen, mivel a terhelt nem a sértett vagyonát kezelte mint idegen vagyont.

[10] Szerinte a megállapított tényállásból is kitűnik, hogy bank 1 haszna egyrészt a piaci árra rakott marge (a 0,1-0,2 forintos elmozdítás) mértéke, másrészt az árfolyamnyereség lehetett. A szakértő nyilvánvalóan okszerűen állapította meg, hogy amennyiben az ügylet eleve nem a piaci áron köttetik, a bank vesztesége nyomban realizálódik, ugyanakkor ezzel még a veszteség nem a bank 1 saját vagyonában keletkezik, az irányadó tényállás alapján a veszteség az, amit a bank 1 nem tud megnyerni az ügyleten.

[11] Kifejtette, hogy a szakértő tehát a veszteség keletkezésének pillanatából indult ki annak eldöntése kapcsán, hogy a veszteség kárként értékelhető-e vagy elmaradt haszonnak, ugyanakkor nem a veszteség keletkezésének a pillanata a kár és az elmaradt vagyoni előny elhatárolása közötti döntő ismérv, hanem az, hogy mivel a bank 1 nem a saját vagyonával kereskedett, kizárólag elmaradt haszon realizálódhatott „veszteségként”, az elmaradt haszon ugyanakkor a vagyoni hátrány fogalma alá esik. A terhelt és a bank 1 viszonylatában nincs rábízott idegen dolog, így az anyagi jogszabálysértés elsődleges oka nyilvánvalóan az

elkövetési tárgy hiánya, mivel az elkövetési tárgy hiánya generálja azt is, hogy a bank 1 vagyonában bekövetkezett értékcsökkenésről nem beszélhetünk.

[12] Jelezte, hogy az irányadó történeti tényállásban írt cselekmény – bár a Fővárosi Főügyészség a sértetti jogi képviselővel egyezően a hűtlen kezelés büntettét tartotta megállapíthatónak – hűtlen kezelésként sem minősülhet.

[13] Álláspontja szerint a cselekmény hűtlen kezelésként történő minősítése egyrészt anyagi jogi alapon kizárt azért, mert a terhelt nem a bank 1 vagyonát kezelte mint idegen vagyont. A kötelezettségszegéssel kezelt idegen vagyomból eredő vagyoni hátránynak az idegen vagyon tulajdonosánál kell realizálnia. Jelen esetben a megbízó/ügyfél kezelt vagyonával történő kötelezettségszegés az ügyfélnek vagyoni előnyt okozott, ebben a relációban a vagyoni hátrányt elszenvedő bank 1 harmadik személy.

[14] Érvei szerint a bank 1 és a terhelt relációjában az idegen vagyon hiánya mellett önmagában az is kizárja a cselekmény hűtlen kezelésként történő minősítését, hogy a terhelt nem volt vagyonkezelő. A vagyonkezelői minőség nem terjeszthető ki a gazdasági társaság munkavállalójaként tevékenykedő összes alkalmazottra pusztán azon az alapon, hogy a munkavállaló munkakörének van pénzügyi vetülete. A terhelt a bank 1 szervezetén belül treasury üzletkötő beosztásban dolgozott, így a Hpt. 158. § (1) és (2) bekezdése értelmében eleve kizárt, hogy egyúttal a bank 1 vagyonát illetően vagyonkezelésre jogosultnak minősüljön. Megjegyezte a védő azt is, hogy a vagyonkezelői minőség megállapításához szükséges történeti tényeket az irányadó történeti tényállás nem tartalmazza.

[15] Kiemelte, hogy a Btk. 375. § (1) bekezdése szerinti információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntettét az ítéleti tényállás alapján az elsőfokú bíróság sem látta megállapíthatónak. Ennek során arra hivatkozott az elsőfokú bíróság, hogy a terhelt egyrészt nem jogtalanul befolyásolta az információs rendszert, másrészt arra, hogy nem vitt be valótlan adatokat. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a terhelt azon magatartása, hogy munkaköri kötelezettségének eleget téve a banki rendszerben a valóságnak megfelelően rögzítette az ügyletkötés adatait, a bank 1 számítógépes rendszerének működését nem befolyásolta, önmagában ezen magatartásával kárt nem okozott, csak a munkaköri kötelezettségének tett eleget, így ezen minősítés nem állapítható meg.

[16] Megjegyezte, hogy a másodfokú bírósággént eljáró Fővárosi Törvényszék álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogi álláspontja téves volt, mivel nem törvényi tényállási elem az adatbevitel, megváltoztatás, törlés jogosulatlansága, és nem törvényi tényállási elem – szemben az elsőfokú bíróság által e körben kifejtettekkel – a bevitt adat valótlansága.

[17] Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék anyagi jogi álláspontja és jogi indokolása is téves. A történeti tényállás szerinti adatbevitel az információs rendszer működését nem befolyásolta, ezt a tényállási elemet ugyanakkor a Fővárosi Törvényszék nem is vizsgálta. A Fővárosi Törvényszék jogi álláspontja elsődlegesen azért sért anyagi jogszabályt, mert a másodfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, hogy az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás törvényi tényállása tartalmazza az információs rendszer működésének befolyásolását, valójában a törvényszék álláspontjával ellentétesen éppen ez a törvényi tényállás elkövetési magatartása. A Fővárosi Törvényszék által elkövetési magatartásnak tekintett adatbevitel ténylegesen az elkövetés módja.

[18] Jelezte, hogy a törvényszék azt nem is vizsgálta, hogy az adatbevitel befolyásolta-e az információs rendszer működését.

[19] Kifejtette, hogy akár elkövetési magatartás, akár objektív büntethetőségi feltétel az információs rendszer befolyásolása mint tényállási elem, a tényállási elem megvalósulása szükséges a bűncselekmény tényállásszerűségéhez. Az irányadó történeti tényállás alapján egyértelműen megállapítható, hogy azzal, hogy a terhelt a megkötött ügyletek (valós) adatait

bevitte a banki rendszerbe, az információs rendszer működését nem befolyásolta, így a cselekmény nem tényállásszerű.

[20] Rámutatott, hogy a Fővárosi Törvényszék anyagi jogi álláspontja a saját logikája mentén is anyagi jogszabályt sért, mert az elkövetési magatartásként értékelt adatbevétel és a kár között hiányzik az okozati összefüggés. Ugyanis nem az adatbevétel okozott a bank 1 számára veszteséget, hanem a szabályzatokkal ellentétes ügyletkötés.

[21] Utalt rá, hogy az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntettének eredménye a kár. Az irányadó tényállás alapján anyagi jogszabályt sért a bank 1-et ért veszteséget a Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontja szerint kárként minősíteni, valójában a bank 1-et a Btk. 459. § (1) bekezdés 17. pontja szerinti vagyoni hátrány érthette csak. Azzal, hogy a terhelt általi kedvezőbb kiinduló árfolyam biztosításával a bank nem tudott, vagy kevesebb nyereséget tudott realizálni, a bank 1-et ért veszteség elmaradt vagyoni előnyként minősíthető, így az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás törvényi tényállásának hiányzik az eredménye is.

[22] Álláspontja szerint a történeti tényállás nem meríti ki egyetlen bűncselekmény törvényi tényállását sem. Az irányadó tényállás alapján a terhelt munkaköri kötelezettségét megszegve egy bizonyos ügyfélkörnek (jogtalan) előnyt, míg a bank 1-nek (jogtalan) hátrányt okozott. A terhelt cselekménye nem lép ki a polgári, munkajogi tényállás keretei közül, nincs olyan büntetőjogi többlet(tényállási)elem, amittől a cselekmény bűncselekménnyé válna.

[23] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Fővárosi Törvényszék ítéletét változtassa meg és a törvénynek megfelelő határozatával a terheltet az ellene emelt vád alól – bűncselekmény hiányában – mentse fel.

[24] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.559/2024/2. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta.

[25] Indokai szerint a védelmi felülvizsgálati indítvány érvelése téves. Azzal szemben a Fővárosi Törvényszék helytállóan érvelt azzal, hogy az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás esetében az adatbevétel jogosulatlansága, valótlansága nem tényállási elem, és annak megállapítására is törvényesen került sor, hogy a terhelttel szemben a jogtalan haszonszerzés célzat megállapítható, azonban ennek a jogtalan haszonnak nem kell a terheltnek realizálódnia. Az adatbevétel tényét egyébként a terhelt, és a felülvizsgálati kérelmében a védő sem vitatta, ahogy azt sem, hogy az ügyfelek devizaszámláját a bank 1 vezette, a telefonon kötött ügyletek a banki rendszerben kerültek rögzítésre.

[26] Kifejtette, hogy a kedvezményezett ügyfelek számláin a tranzakciót követően mekkora összeg volt található, a banki felület alapján lehetett megállapítani, egyben a nyilvántartás nyújtott támpontot a tekintetben is, hogy a bank 1 számára ezek az ügyletek mekkora veszteséget eredményeztek a „spot – árfolyamok” összevetésével.

[27] Álláspontja szerint a tranzakciók elektronikus dokumentálása az adatbevétel által az információs rendszer működését befolyásolta. A rendszer a bevitt adatoknak megfelelően működött tovább, ami a terhelt tevékenysége folytán következett be. A bűncselekmény megállapításának nem akadálya az, hogy a terheltnek az ügyfelekkel való egyeztetés során tanúsított jogszerűtlen magatartása megelőzte az adatbevételt, az általa kialakított és a bank 1-re nézve kedvezőtlen árfolyam alapján telefonon megkötött ügyletet rögzítette ezt követően a rendszerbe. A terhelt a jogszerűtlen ügyletet dokumentálta a banki rendszerben. Az adatok tényleges rögzülésének módja volt az adatbevétel. A következő ügylet lebonyolítása során már ezeket az adatokat vette alapul a rendszer.

[28] Rámutatott, hogy az alapügyben jogerősen megállapított ítéleti tényállás rögzíti, hogy a terhelt a bank 1 irányába veszteséget eredményező árfolyamot alkalmazott. Azzal, hogy a megnyitott ügyleteket még aznap azonos volumenű, ellenirányú határidős devizaügylettel

lezárták, és a két, egymással ellentétes irányú devizaváltás tényleges végrehajtása nélkül a nyereséget az ügyfél számláján elszámolták, ezen összeg kifizetéséért a bank 1 tartozott helytállással. Nem arról van csak szó, hogy a bank 1 nem jutott hozzá a neki jogosan járó nagyobb ún. marzshoz, hanem az ügyfelek számláján jóváírt, és a szabályos ügymenet esetén elérhetőhöz képest nagyobb összeg kifizetésére kellett kötelezettséget vállalnia. Így a védelmi felülvizsgálati indítványban foglaltakkal szemben a sértett banknak nem csak a haszna maradt el az ügylet által, hanem a Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontjában foglalt kára is. Az igazságügyi szakértői vélemény alapján ez a veszteség a szabályoknak megfelelően kötött üzlet és a terhelt által alkalmazott árfolyam közötti különbözetet jelentette.

[29] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a jogerős határozatot hatályában tartsa fenn.

[30] **III.** A felülvizsgálati indítvány részben alapos.

[31] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság, a vádról rendelkező jogerős ügydöntő határozata ellen és a jogerős bírósági határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe.

[32] A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont].

[33] A Kúria előrebocsátja, hogy felülbírálati jogköre a felülvizsgálatban kötött; a Be. 659. § (5) bekezdése értelmében a jogerős ügydöntő határozatot – (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. Az utóbb említett törvényhely pedig azt a rendelkezést tartalmazza, miszerint a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[34] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.

[35] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Következésképp a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható.

[36] A felülvizsgálat során tehát a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el.

[37] 2. Az irányadó tényállás lényege a következő:

- A terhelt 2010. szeptember 13. napja és 2016. december 1. napja között a bank 1 alkalmazottja volt treasury üzletkötő beosztásban, feladatai közé tartozott a határidős devizaügyletek megkötése az ügyfelekkel és ezek rögzítése a bank számítógépes rendszerében.

- A tőzsdén kívüli határidős devizaügylet megkötésekor a bank vállalja a megbízást adó ügyfél felé azt, hogy adott mennyiségű devizát az ügyletkötés során rögzített árfolyamon és

meghatározott jövőbeni időpontban egy másik devizára átvált. Az ügyletkötés során az átváltási árfolyamot a bank az ügyletkötés időpontjában érvényes azonnali (spot) árfolyamból kiindulva határozza meg, amit az ügyfél vagy elfogad, vagy elutasít. Az ügyletkötéssel az ügyfélnek egy nyitott pozíciója keletkezik, amelynek lezárása során az ügyfélnek vagy nyeresége, vagy vesztesége származik az ügyletből. A határidős ügyletekből a banknak oly módon származik bevétele, hogy a spot árfolyamból kikalkulált árat devizaegységenként 0,1-0,2 forintos tétellel elmozdítja.

- A bank 1 belső szabályzata rögzítette, hogy a határidős ügyletek árfolyamképzéséhez alkalmazott spot árfolyam a Deviza Kereskedési Osztály által kerül meghatározásra, attól való eltérés a treasury vezetőjének írásos engedélye, illetve egyedileg jóváhagyott szerződés alapján történik.

- A terhelt pontosan meg nem határozható időponttól, de legkorábban 2013. január 28. napjától 2016. december 1. napjáig személy 1, a cég 1, a cég 2, a cég 3, a cég 4, valamint a cég 5 ügyfelek számára oly módon kötött határidős devizaügyleteket a bank 1 nevében, hogy nem a megbízás időpontjában aktuális piaci árat, hanem attól jelentős mértékben a megbízást adó ügyfél számára kedvezőbb árfolyamot alkalmazott az ügyletkötési ár kiszámításának kiindulási pontjaként.

- A privilegizált ügyfelek – cég 3, cég 1, személy 1, cég 5, cég 4, illetve ezen ügyfelek cég 2-nél vezetett egyéni számláira vonatkozóan is – ügyletei jellemző módon napon belüli (ún. „daytrade”) tranzakciók voltak, azaz a megnyitott ügyleteket aznap azonos volumenű, ellenirányú határidős devizaügylettel zárták le és realizáltak ezzel nyereséget.

- Az ügyletkötések során a terhelt a bank 1 szabályaival ellentétesen, nem a meghatározott lehetséges árfolyamon, hanem attól az ügylet fajtája tekintetében negatív vagy pozitív irányban jelentősen eltérő, de az ügylet zárásakor minden esetben az adott ügyfelek felé nyereséget, a bank 1 irányába veszteséget eredményező árfolyamot alkalmazott.

- A terhelt az ügyleteket a cég 2-n keresztül, annak alkalmazottja, személy 2 közreműködésével kötötte. Az ügyletkötést megelőzően személy 1 e-mailen felvette a kapcsolatot a terhelttel, amelynek során megállapodtak a jövőbeli ügylet típusáról (long/short), a konkrét devizapárról és a várható vételi, vagy eladási árfolyamról – melyek az aktuális és tényleges vételi és eladási ártól eltértek – valamint az összegről is. A terhelt és személy 1 a későbbiek során is a magánjellegű üzenetváltások mellett rendszeresen devizakereskedésre vonatkozó konkrét árfolyamokról és adatokról szóló beszélgetést folytattak.

- Ezt követően személy 2, a cég 2 üzletkötője, a terhelt és személy 1 között lezajlott korábbi elektronikus levelezésnek megfelelően, ajánlatot kért a bank 1-től, majd az ügylet megkötésére adott utasítást, amelyet a terhelt rögzített a bank 1 belső elektronikus „banki rendszer” elnevezésű kereskedési felületen. Ezzel megegyezően az ügylet szintén rögzítésre került az adott ügyfél cég 2-nél vezetett belső „...” számláján.

- 2016 elejétől személy 2 munkaviszonya megszűnt a cég 2-nél, ezáltal a közvetítőn általi kereskedés lehetősége megszűnt. Ezt követően, az ügyfeleknek kellett felvenni a terhelttel a kapcsolatot. A terhelt a privilegizált ügyfeleknek a telefonbeszélgetés idején irányadó piaci árfolyam tartományon kívül adott árfolyamot, amely pozíció nyitásnál előnyhöz juttatta az ügyfelet.

- A terhelt a cég 3, a cég 1, személy 1, a cég 5, és a cég 4 ügyfelek javára nyitott pozíciókkal a bank 1 részére összesen 91.757.370 forint kárt okozott.

[38] 3. A Btk. 375. § (1) bekezdése szerint, aki jogtalan haszonszerzés végett információs rendszerbe adatot bevisz, az abban kezelt adatot megváltoztatja, törli, vagy hozzáférhetetlenné teszi, illetve egyéb művelet végzésével az információs rendszer

működését befolyásolja, és ezzel kárt okoz, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A (4) bekezdés b) pontja szerint a büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a különösen nagy kárt okozó információs rendszer felhasználásával elkövetett csalást bűnszövetségben vagy üzletszerűen követik el.

[39] A Btk. 375. §-a szerinti információs rendszer felhasználásával elkövetett csalásnak az elkövetési tárgya az információs rendszer, közvetett tárgya pedig a vagyoni viszonyok mellett a pénzforgalom, a készpénzkímélő fizetési rendszer, továbbá az információs rendszerek zavartalan működése.

[40] A törvény ekként az információs rendszer működésének olyan célzatos, jogtalan hasznoszerzés céljából elkövetett befolyásolását rendeli büntetni, melynek eredményeként kár is bekövetkezik, vagyis eredmény-bűncselekmény, a törvényi tényállás a kár bekövetkezésével válik befejezetté.

[41] A Btk. 459. § (1) bekezdés 15. pontja szerint információs rendszer az adatok automatikus feldolgozását, kezelését, tárolását, továbbítását biztosító berendezés, vagy az egymással kapcsolatban lévő ilyen berendezések összessége. Az információs rendszer azonban nem önmagában, hanem az információs rendszer adatán, programján keresztül az elkövetési tárgy.

[42] Az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás elkövethető adatbevitellel, adat módosításával, törlésével, hozzáférhetetlenné tételével, de bármely olyan más művelet végzésével, amely az információs rendszer működését befolyásolja. A törvény szerint az információs rendszer bármilyen jogosulatlan befolyásolása büntetendő, ha az kárt okoz, a kárt pedig az információs rendszer jogtalan befolyásolása okozza.

[43] Másként szólva az információs rendszer felhasználásával elkövetett kárt okozó magatartások elsősorban vagyoni érdekeket sértő csalásszerű magatartások, azonban a kárt nem a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás okozza – mint a csalás esetében –, hanem az információs rendszer jogtalan befolyásolása.

[44] A Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontjában írt értelmező rendelkezés szerint a kár e törvény eltérő rendelkezése hiányában a bűncselekménnyel a vagyonban okozott értékcsökkenés.

[45] 4. Az irányadó tényállásnak mindazokat a tényeket tartalmaznia kell, amelyek a Btk. rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából jelentősek. Elengedhetetlen, hogy tartalmazza a megvalósulás és a jogi minősítés megállapításához szükséges adatokat. Ehhez képest ítéltető meg, hogy a megtámadott határozat ügydöntő rendelkezése a büntető anyagi jog szabályaival összhangban áll-e.

[46] Ha azonban a megtámadott határozat ügydöntő rendelkezése helytálló vagy téves mivoltának kérdésében az irányadó tényállás alapulvételével nem lehet maradéktalanul és megnyugtatóan állást foglalni, akkor ez egyben a büntető anyagi jogi szabály sérelmét is jelenti.

[47] Kétségtelen, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás – Be. 650. § (2) bekezdése szerint – esetleges megalapozatlansága nem vizsgálható (s nincs mód a tényállás hiányosságának – akár az iratok tartalma alapján való – kiküszöbölésére sem). Ebből azonban nem következik, hogy felülvizsgálat során az irányadó tényállásból vont jogi következtetés alaposságának vizsgálata is kizárt.

[48] Jelen ügyben az irányadó tényállás a Btk. 375. § (1) bekezdésére vont jogi következtetés felülvizsgálatát nem teszi lehetővé.

[49] Az elkövetési magatartás körében az megállapítható, hogy az ügyfélnek az ügylet megkötésére adott utasítását a terhelt a bank belső elektronikus „banki rendszer” elnevezésű

kereskedési területén rögzítette, vagyis adatokat vitt be. Ezen tény a felülvizsgálati indítvány sem vitatta. A megállapított tényállásban az már nem került rögzítésre, hogy a terhelt által bevitt adatok az információs rendszert milyen módon befolyásolták, milyen hatással voltak azon árfolyamra, amelyet a Deviza Kereskedési Osztály határozott meg spot árfolyamként.

[50] A terhelt a privilegiált ügyfeleknek a telefonbeszélgetés idején irányadó piaci árfolyam tartományon kívül adott árfolyamot, amely pozíciónyitásnál előnyhöz juttatta az ügyfelet. Az itt megjelölt piaci árfolyam azonban nem feltétlenül azonosítható azon árfolyammal, amelyet a Deviza Kereskedési Osztály határozott meg. A felülvizsgálati indítvány által sem vitatottan, a terhelt a bank 1 devizakereskedési szabályait megszegte. A szabályszegés mibenlétének vizsgálatakor a tényállás több fogalmat tartalmaz: az aktuális piaci ártól való eltérést, irányadó piaci árfolyamtartományon kívüli ár alkalmazását is megjelöli, azonban ezeknek a Deviza Kereskedési Osztály által meghatározott árhoz való viszonyulására nem tesz megállapítást.

[51] A megállapított tényállás szerint az ügylet zárásakor minden esetben az adott ügyfelek felé nyereséget, a bank 1 irányába veszteséget eredményező árfolyamot alkalmazott a terhelt, aki az ügyfelek javára nyitott pozíciókkal kárt okozott a bank 1 részére. A kár vonatkozásában – a Legfőbb Ügyészség álláspontjával szemben – éppen az nem került rögzítésre, hogy az ügyfelek számláin jóváírt nyereség kifizetéséért a bank 1 tartozott helytállni, azt a meglévő vagyonából fizette meg. A tényállás – bár a kár kifejezést is említi – azt is megállapítja, hogy a terhelt a bank 1 irányába veszteséget eredményező árfolyamot alkalmazott. A veszteség és a kár büntetőjogi értelemben sem ekvivalens fogalmak. A kár tényállási elemként azonosítható, még a veszteség nem.

[52] Osztotta az indítványozó azon álláspontját a Kúria, hogy az információs rendszer befolyásolása és a bekövetkezett kár – amennyiben kár és nem csupán veszteség keletkezett – ok-okozati összefüggése a tényállásból nem következtethető ki, holott ez feltétele a bűnösség megállapításának.

[53] A tényállás nem ad arra megfelelő alapot, hogy a terhelt jogerős határozatban megállapított elkövetői magatartása felülvizsgálható legyen, így a Kúria nem volt abban a helyzetben, hogy érdemben és maradéktalanul vizsgálhatta volna a terhelt bűnösségének kérdését.

[54] Miként a Kúria már rögzítette, a Btk. 375. § (1) bekezdése szerinti információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette az információs rendszer befolyásolásával követhető el, amelynek eredményeként kár keletkezik.

[55] Jelen ügyben az elkövetési magatartás, annak eredménye, illetve a terhelti magatartás és eredménye közötti ok-okozati összefüggés vonatkozásában nem lehetett állást foglalni, vagyis nem állapítható meg, hogy a jogerős ítélet szerinti cselekmény minősítése törvényes-e.

[56] **IV.** A terhelt tényállásban írt cselekménye kapcsán a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt okból, a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján – mivel az ügyiratok alapján a Be. 662. § (1) és (2) bekezdése szerinti határozat meghozatala nem volt lehetséges – hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[57] A másodfokú eljárást a Be. LXXXII. fejezet előírásai szerint kell megismételni. Ennek során vizsgálandó, hogy

- a terheltet a munkakörének ellátása során milyen törvényi, illetve belső szabályzaton alapuló kötelezettségek terhelték;

- ezek viszonylatában milyen szabályszegést követett el, továbbá, hogy a cselekményének jogellenessége miben állt;
- a bank 1 a treasury üzletkötők ellenőrzésére milyen mechanizmust alkalmazott;
- az üzletkötők mennyiben dönthettek önállóan abban, hogy milyen ügyleteket köthetnek és milyen mértékű kockázatot vállalhattak;
- az üzletkötő által kötött ügyletekkel kapcsolatban milyen kockázatok merültek fel az ügyfelek tekintetében;
- a terhelt az adatbevitellel milyen módon befolyásolta az információs rendszert és az eredményezett-e – ha igen, milyen módon – kárt;
- az információs rendszer terhelt általi befolyásolása és az esetlegesen keletkezett kár között van-e ok-okozati összefüggés.

[58] A Kúria határozata ellen fellebbezésnek a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel, felülvizsgálatnak pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2025. február 13.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró

A Kúria Bfv.II.507/2024/8. számú végzése 2025. február 13. napján véglegessé vált.

Dr. Harangozó Attila s.k.
a tanács elnöke